ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τοῦ κ. ΘΑΝΟΥ ΔΟΓΑΝΗ

ΤΟ ΤΡΟΜΕΡΟ ΠΡΟΜΗΝΥΜΑ

Μ' εὐχαρίστησι κ' ἱκανοποίησι δημοσιεύουμε τὸ ἀριστουργηματικὸ αὐτὸ διήγημα τοῦ φίλου συνεργάτου κ. Θ. Δογάνη, γνωστοῦ σιοὺς φιλολογικοὺς κύκλους κι' ἀπὸ τὸν τόμον τῶν ἐκλεκτῶν διηγημάτων ποὺ ἐξέδωκε ἐσχάτως ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Καπέλλο».

Δὲν ἔδωκα ποτέ μου καὶ ἴσως οὔτε καὶ τώρα δίνω καμμιὰ πίστη στὸν πνευματισμὸ καὶ στὰ διάφορα πνευματιστικὰ φαινόμενα.

Ὡστόσο τὸ περιστατικὸ ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ μὲ ὀταμάτησε πολλὲς φορὲς συλλογισμένο, ὅσο κι' ἂν θέλω νὰ βρίσκω σὲ δαῦτο μιὰ φυσικὴ δικαιολογία.

Κι' ἀφοῦ δὲν εἶνε νὰ κάνω φιλολογία παρὰ νὰ διηγηθῶ ξερὰ ἕνα ἐπεισόδιο, δὲ δυσκολεύουμαι ν'ἀναφέρω τόπους καὶ χρονολογίες. Πρόσωπα μονάχα δὲ θὰ φανερώσω, γιατὶ ἔχω λόγους νὰ τὸ κρατήσω κάμποσα χρόνια ἀκόμα μυστικά.

Ἦταν κατὰ τὸ Μάρτη τοῦ 1921 στὴν Πόλη. Κάποια περιπέτεια μᾶς εἶχε φέρει ὡς ἐκεῖ καὶ μέναμε στὴν ἴδια κάμαρη στὸ Κιρλαγκίτς σοκάκι τοῦ Πέραν, ἐγώ, ἕνας ἀξιωματικὸς ὁ Σ. καὶ ἕνας ὑπάλληλος Ὑπουργείου ὁ μακαρίτης ὁ Κ.

Περνούσαμε στενοχώριες πολλές, μὰ νέοι ἀκόμα, διασκεδάζαμε τὶς ἔννοιες μας, δίνοντας σ' ὅλα κάποιον εὔθυμο τόνο. Μονάχα πότε-πότε ὁ Κ. ἐκεῖ ποὺ γελούσαμε ξαφνικὰ σούφρωνε τὰ φρύδια, κρεμοῦσε τὸ κάτω χεῖλος καὶ βύθιζε σὲ συλλογή... Ὕστερα λίγο-λίγο τὰ φρύδια του χαλάρωναν, λύνονταν καὶ τὰ μάτια ἄνοιγαν-ἄνοιγαν ἔντρομα καὶ καρφώνονταν σ' ἕνα σημεῖο.

Ἀφοῦ ὁ ἴδιος φυλάγονταν νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὴν καρδιά του, δὲν πήραμε κ' ἐμεῖς ποτὲ τὴν ἀδιακρισία νὰ τὸν ρωτήσουμε τί τὸν βασάνιζε καὶ τί συλλογίζονταν.

Τὸ δωμάτιο ποὺ βαστούσαμε ἦταν ἰσόγειο, μὲ τὴν πόρτα καὶ ἕνα μονάχα παράθυρο πρὸς τὸ δρόμο. Κοντὰ στὸ παράθυρο ἦταν στημένο τὸ κρεβάτι τοῦ Κ. Τὰ δικά μας ἦσαν στὸ βάθος στὴ μιὰ καὶ στὴν ἄλλη γωνία. Καταμεσὶς ἦταν τὸ ξύλινο κουτσοτραπεζό μας μὲ μερικὰ βιβλία καὶ περιοδικά."

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ γύρισα μονάχος στὸ φτωχικό μας. Κι' ἀφοῦ δὲ βρῆκα κανέναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου ξάπλωσα στὸ κρεββάτι. Θυμοῦμαι ποὺ πῆρα καὶ κάποιο περιοδικὸ γιὰ νὰ μανλίσω τὸν ὕπνο.

Μόλις γλύκαιναν τὰ ματάφτλά μου, κάτι χτυπήματα στὸ τζάμι μ' ἔκαναν νὰ πετάχτω. «Θὰ ἤρθαν», σκέφτηκα καὶ πῆγα πρὸς τὴν πόρτα. Ἄνοιξα, μὰ τίποτα. Στὸ δρόμο κανείς. Φώναξα, καμμιὰ ἀπάντηση. «Θὰ παράκουσα», εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου καὶ ξάπλωσα πάλι στὸ κρεββάτι.

Μετὰ λίγα λεπτὰ τὰ ἴδια χτυπήματα στὸ τζάμι ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τοῦ Κ. Ἀφηγκράστηκα, βαστῶντας τὴν πνοή μου, μὰ δὲν κινιοῦνταν, οὔτε περπατοῦσε κανεὶς στὸ ἐπάνω δωμάτιο. Ἔπειτα ἐκεῖνο ποὺ ἄκουγα δὲν ἦταν ἕνα συνεχούμενο τρέμουλο στὸ τζάμι, ἀλλὰ χτυπήματα ξερά, καθαρὰ σὰ νὰ χτυποῦσε κάτι στερεό: Τάκ, τάκ, τάκ. Σαλτάρησα πάλι πρὸς τὴν πόρτα, τὴν ἄνοιξα καὶ κύτταξα κατὰ τὸ δρόμο. Ψυχή. Ἡσυχία ἐπάνω κι' ὁλόγυρα.

Ἕνας φόβος μὲ τύλιξε, ὅσο κι' ἂν ἀγωνιζόμουν νὰ λογικευτῶ. Παραμύθια γιαγιάδων, τρομερὲς ἱστορίες φαντασμάτων, ὅλα, ὅλα τὰ θυμήθηκα ἐκεῖνη τὴν ὥρα. Μοῦ κάθησε ἡ ἐπίμονη ἰδέα πῶς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ κάποια ὁράτη παλάμη θὰ μοῦ τίναζε ἕνα δυνατὸ μπάτσο στὸ μάγουλο, πού θὰ μ' ἄφνε ξερό, ἢ κάποιο χέρι μὲ σιδερένια δάχτυλα θὰ μὲ γάντζωνε πίσω ἀπὸ τὸ γιακᾶ καὶ θὰ μὲ βροντοῦσε κάτου τ' ἀνάσκελα μὲ μιὰ βίαιη κίνηση. Ἕνα σύγκρυο ἔδραμε τὸ σῶμα μου ὁπὸ τὶς φτέρνες κάτου-κάτου ὡς ἀπάνω στὸ κορμὶ κι ὡς τὶς τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ πίσω, ποὺ θάρρεψα πὼς σηκώθηκαν ὀρθὲς σὰν ἀγκάθια σκαντζόχοιρου. Πετάχτηκα τρελλὸς ἀπὸ τὴν καρέκλα, ντύθηκα βιαστικὰ βήχοντας καὶ θορυβῶντας, μὴν τύχῃ καὶ ξαναακούσω τὸ καταραμένο χτύπημα καὶ γυρίζοντας σὰ σβούρα, μὴν ἔρθῃ πίσω μου καὶ μ' ἁρπάξῃ δόλια ἀπὸ τὸ γιακᾶ τὸ μυστηριακὸ χέρι.

Μισάνοιξα τὴν πόρτα καὶ στάθηκα κεῖ, ἕτοιμος νὰ τὸ βάλω στὰ πόδια ἂν ξαναχτυπήσῃ στὸ τζάμι. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἄκουσα τὴν κουβέντα τῶν δύο συντρόφων μοι, ποὺ ἀνέβαιναν στὸ δρόμο. Τραβήχτηκα μέσα κι' ἄρχισα νὰ ξεντύνουμαι, γιατὶ ντρεπόμουν μὴν καταλάβουν τίποτα. Ἔπρα κιόλα θάρρος καὶ γελοῦσα μὲ τοὺς προτιτερινούς μου τρόμους.

Οἱ συγκάτοικοί μου ξαπλώθηκαν στὰ κρεββάτια τους καὶ σὲ λίγο ροχάλιζαν. Ἐγὼ κάθησα στὸ τραπέζι, διαβάζοντας τάχα κάτι, μὰ στ' ἀλήθεια γιὰ νὰ ἐξακριβώσω τώρα, ποὺ ἤμουν ψυχραιμότερος ποῦθε τὰ χτυπήματα στὸ τζάμι.

Θὰ πέρασε ὡς ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας, ὅταν τἄκουσα πιὸ δυνατὰ καὶ πιὸ βίαια. Αὐτὴ τὴ φορὰ τραντάζονταν καὶ τριζοβολοῦσε τὸ τζάμι. Ἀνασήκωσα τὸ κεφάλι γιὰ νὰ κυττάξω καὶ μοῦ φάνη σὲ μιὰ στιγμή, μὰ δὲν ξέρω... δὲν καλοκατάλαβα... πὼς εἶδα ἀπέξω κάποια σκιὰ τυλιγμένη σ' ἄσπρο πανί, ποὺ κινήθηκε. Εἶνε θαῦμα πὼς δὲ μοῦ σάλεψε τὸ μυαλό.

Τραβήχτηκα καὶ ζάρωσα στὸ κρεββάτι μου ὁλότελα χαμένος ἀπὸ τὸν τρόμο. Βούλωνα μὲ τὰ δάχτυλά μου τ' αὐτιὰ γιὰ νὰ μὴν ἀκούω. Ναί... ναί... ἕνα λευκὸ φάντασμα... ποιὸς ξέρει... Ὕστερα συλλογίστηκα πὼς μπορεῖ νἄμουν κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος ποὺ καθρεφτίστηκα μὲ τὸ νυχτικό μου στὸ τζάμι ὅπου χτυποῦσε τὸ φῶς τῆς λάμπας. Ἡ σκέψη αὐτὴ μοῦφερε κάποια ἡσυχία κι' ἀφοῦ εἶχε περάσει καὶ ἡ ὥρα ἀρκετά, ἀποκοιμήθηκα, ὅταν ἕνα μούγκρισμα μ' ἔκαμε νὰ τινακτῶ. Ὁ Κ. εἶχε ἀνασηκωθῆ στὸ κρεββάτι του κι' ἀγκομαχοῦσε, γδέρνοντας μὲ τὰ νύχια τὰ στήθεια του. Ἀλλόφρενος κ' ἐγὼ κι' ὁ ἄλλος πηδήσαμε κατὰ πάνου του καὶ ἡ πρώτη μας σκέψη ἦταν νὰ τοῦ μαγκώσουμε τὰ χέρια γερά. Μὲ μιὰ δύναμη ἀλλόκοτη κι' ἀφύσικη γιὰ ἄνθρωπο τίναξε τὸ Σ. πέρα πρὸς τὸν τοῖχο ἀνάσκελα. Ἐμένα μοῦ χούφτωσε τὴν παλάμη τόσο σφιχτά, ποὺ ἄκουσα τὰ δάχτυλά μου νὰ τρίζουν σὰν ξύλα ξερά. Χυθήκαμε πάλι ἀπάνου του κι' ἄρχισε ἕνα ἄγριο πάλαιμα. Τροχάλιζε τὰ δόντια, μούγκριζε κι' ἀπὸ τὸ στόμα του ἔβγαιναν ἀφροί. Τὰ στήθεια του φούσκωναν ὡς ἀπάνου καὶ κατέβαιναν ξανὰ ἀπότομα, θαρρεῖς καὶ κάτι πολὺ βαρὺ ζητοῦσε νὰ βγῇ ἀπὸ μέσα του κ' ἔφτανε ὡς τὸ λαιμό, μὰ ξανάπεφτε κάτου.

Μὴν ξέροντας τί νὰ κάμουμε στὴν ἀπελπισία μας τὸν ραντίζαμε μὲ νερό, τὸν τρίβαμε στὰ μελίγγια κι' ὅταν ἡσύχαζε λιγάκι τὸν ρωτούσαμε τί ἔπαθε. Μᾶς ἀπαντοῦσε μὲ κάτι βραχνά, ἀκατανόητα τρουλίσματα. Τέλος ἡσύχασε κάποτε, μὰ τὰ μάτια του καρφώθηκαν στὸ κενὸ ἀκίνητα, ἀπαίσια καὶ μιὰ γαλάδα τά σκέπασε. Τότε εἶπε κάποια παράξενη, σκοτεινὴ λέξη καὶ σὰ νὰ ξεκλειδώθηκε τὸ σαγόνι του σάλεψε δεξιά. Καθὼς εἴδαμε σὲ μιὰ στιγμὴ τὸ πετσὶ στ' ἀριστερὸ μάγουλο ποὺ γαλοκόπησε τσιτωμένο καὶ τὴ μύτη ποὺ στρέβωσε δεξιά κι' αὐτὴ καὶ τὰ μάτια ποὺ ἔφυγαν δείχνοντας τὸ ἀσπράδι μὲ μιὰ κρυάδα ἀτσαλιοῦ, μᾶς τσάκισε θέρμη καὶ τρέμαμε σύγκορμοι.

Ἐκεῖνος ἀφήνοντας ἕνα πειὸ δυνατὸ μούγκρισμα, σωριάστη στὸ κρεββάτι. Ὡς ποὺ νἄρθῃ ὁ γιατρός, ποὺ πῆγε κάποιος ἀπὸ τὸ πλαγινὸ δωμάτιο νὰ τὸν φωνάξῃ, ὁ Κ. εἶχε τελειώσει...

Μὲ τὸ Σ. τὴν ἄλλη μέρα κατόπι ἀπὸ τὴν κηδεία τοῦ φτωχοῦ συντρόφου μας πιάσαμε ἄλλο δωμάτιο. Τρεῖς-τέσσερες μέρες θὰ πέρασαν ὥσπου νἄρθω στὸν ἑαυτό μου. Θυμώμουν ἐκείνη τὴν τραγικὴ νύχτα, τὴ φρικαλέα σκηνὴ τῆς ἀγωνίας, τὸ πάλαιμα, τἀκατανόητα λόγια. Καὶ πειὸ πολὺ τὰ χτυπήματα στὸ τζάμι ἀπάνου ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τοῦ Κ. Ἦταν σά νὰ τὸν καλοῦσε κάποιος ἀπέξω... Θυμώμουν ἀκόμα κ' ἐκείνη τὴ σκιὰ τὴν τυλιγμένη στὸ ἄσπρο πανί, ποὺ σάλεψε σὰ νὰ πασπάτευε ἔξω ἀπὸ τὸ τζάμι... Μὰ δὲν ξέρω... μπορεῖ νὰ μὴν κελοκατάλαβα... ἴσως νὰ ἤμουν κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος, ποὺ καθρεφτίστηκα ἐκεῖ. Ἀτολμος νὰ βεβαιωθῶ καθαρὰ τί ἦταν, ἐπροτίμησα νὰ μείνω σ' αὐτὴ τὴν ἀμφιβολία.

Θαν. Δογάνης

Ἐκτὸς τοῦ νέου μυθιστορήματος τοῦ κ. **Γρηγορίου Ξενοπούλου**

«*Πιστὴ στὸν Ἔρωτα*»

τὸ ὁποῖον ἀναγγείλαμε ἤδη, βρισκόμαστε σήμερα στὴν εὐχάριστη θέσι νὰ ἀναγγείλουμε ὅτι ὁ κ. Ξενόπουλος θὰ τιμῇ τὸ «Μπουκέτο» διὰ τῆς τακτικῆς συνεργασίας του. Στὸ προσεχὲς φύλλο θὰ δημοσιευθῇ τὸ πρωτότυπο διήγημά του

«Τ' ΑΛΛΟΚΟΤΑ ΜΑΤΙΑ»

Ἐπίσης εἰς τὸ μεταπροσεχὲς θὰ δημοσιευθῇ τὸ πρωτότυπο διήγημα τοῦ κ. **Βουτυρᾶ**

«ΑΓΓΕΛΟΣ Ἢ ΣΑΤΑΝΑΣ;»

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΡΕΝΑΝ

I

Τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ μητέρα του.

II

Εἶνε κανεὶς ἀφηρημένος ἢ γιατὶ σκέπτεται πολὺ ἢ γιατὶ δὲν σκέπτεται καθόλου: Ἄρα μόνο οἱ μεγαλοφυεῖς καὶ οἱ... βλάκες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ εἶνε ἀφηρημένοι.

III

Νὰ εἶσαι δίκαιος εἶνε καθῆκον.
Νὰ εἶσαι ἀγαθὸς εἶνε ἀρετή.

IV

Ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀλιγόπρους, ὀλιγώτερο ὀλιγόπροι εἶνε ἐκεῖνοι ποὺ σιωποῦν.

V

Θὰ ἔλθῃ μιὰ μέρα κατὰ τὴν ὁποία, ὄχι τὸ τηλεβόλο, ἀλλὰ τὰ βιβλία καὶ ἡ ἀγάπη θὰ εἶνε οἱ διαιτηταὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν ὑποθέσεων.